

Filmin sonu...

Minlərlə tələbənin sevimli müəllimi, ustad kinoşünas Aydın Dadaşov bundan sonra xatirələrdə yaşayacaq

Milli kinomuzun tarixində öz sözünü demiş ustad Aydın Dadaşov martın 14-də ürək çatışmazlığından dünyasını dəyişdi. Onun bu vaxtsız ölümü hər kəsi sarsıtdı. Vida mərasimi mərhumun evində keçirildi. Kinoşünas Xırdalan qəbiristanlığında, həyat yoldaşının yanında dəfn olundu, özünün də arzuladığı kimi.

Mən kino aləmində onun kimi səmimi və maraqlı ikinci bir insan tanımıram. Aydın Dadaşova xərcəng diaqnozu qoyulmuşdu. Ancaq o bunu hamıdan gizlədirdi. Maraqlısı da orasıdır ki, kinoşünas məhz xərcəngdən deyil, ürək çatışmazlığından dünyasını dəyişdi. Belə ki, sən demə, bu diaqnoz ona səhvan qoyulubmuş. Bunu ona deyəndə, ağlayıb. Özü də elə belə yox, hönkürtü ilə. Ürək də buna tab gətirməyib... Ölüm öz sözünü acizənə şəkildə deyib. Bir bayram gecəsi onu itirdik. Qismət deyilən bir şey ilaxır çərşənbəni sənətkara çox gördü. Və beləliklə, bayram səhərini ağır xəbərlə açdıq. O, artıq bizimlə deyil...

"BİR DƏ CƏLMƏ MƏNİM DƏRSİMƏ"

Aydın Dadaşov bu gün jurnalisti-ka, kino, mədəniyyət sahəsində çalışan və sözünü demiş insanların əksəriyyətinin müəllimi olub. Onun ölümü əlbəttə ki, bizləri çox sarsıtdı. 2 həftə bundan əvvəl müəllimin 65 yaşı tamam olmuşdu. A.Dadaşov əməkdar incəsənət xadimi, Dövlət Mükafatı laureatı, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor idi. Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin "Kino və televiziya" fakültəsinin "Kinoşünaslıq" kafedrasına rəhbərlik edib. Tanınmış kinoşünas, yaxşı ssenarist idi. Aydın Dadaşov 1980-ci ildə Leninqrاد Dövlət Teatr, Musiqi və Kinematografiya İnstitutunda (indiki Sankt-Peterburq Teatr Akademiyası) dram sənəti üzrə təhsil alıb. 1982-ci ildə Moskvada iki illik ali rejissorluq və ssenari kurslarını bitirib.

Mən Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində təhsil olarkən o, "Kinoşünaslıq" fakültəsinə rəhbərlik edirdi. Tələbələr onu çox sevirdi. Yaxşı xatırlayıram, bir çox dərsləri buraxıb,

Aydın müəllimin başqa kurslara keçdiyi dərslərdə gedib oturur, onunla müasir kinodan, teatrdan danışardıq. O, öz tələbələrinə həyatda lazım olan ən incə məqamları öyrədirdi. Yaratmağın, qurmağın, mübarizənin düsturunu açmağa çalışırdı. Bizim bütün diskussiyalarımızın sonu davaldaşla qutarardı. Çünki Aydın müəllim həmişə sözünü sərt deyirdi, ağına-bozuna baxmırdı. Gələcəkdə tənqidçi olacağımı və hər zaman da həqiqəti yazacağımı, heç bir mübaliğə etməyəcəyimi deyirdim. O isə "həqiqət hərdən o qədər darıxdırıcı olur ki, onu uydurmaq lazım gəlir - deyirdi - Uydurmasan, heç nə yaza bilməyəcəksən. Zaman da səni buna məcbur edəcək, özün də bilmədən". Bəzən səsimizə kafedradan müəllimlər tökülüb gələrdilər. Tələbəklik illərində çox inadkar idim, elə müəllimim də. "Bir də gəlmə mənim dərsləmə, gələcəksənsə, o fikirlərini dəyiş gəl" desə də, hər dəfə koridorda,

lər mənə çox toxundu. Çox keçmədi ki, oğlunun ilk açıqlamasını da mətbuatdan oxuduq: "Atam xəstə deyildi, qəfildən infarkt keçirdi. Gecə halı pisləşibmiş, mənə zəng elədi ki, tez yanıma gəl. Özümü çatdırdım... Bu barədə danışmaq mənə çox ağırdır. Anam onu dalınca apardı. Yeddi ay əvvəl anamı itirmişdik. İndi də atam getdi. Anam rəhmətə gedən ərəfələrdə atam qəza keçirtmişdi. O ağır günlərində anam bir dəqiqə də olsun onun başı üzərindən çəkilmədi. Anam həkim idi, atamı sağaldıb ayağa qaldırdı, özü dünyasını dəyişdi. Təsəvvür edin, atam ayağa qalxan gün onu son mənzilə yola saldı. Elə deyirdi ki, mən onsuz yaşama-yacam. Dediyni də elədi. Atam anamı həddən artıq çox sevirdi və həyatını onsuz təsəvvür etmirdi. Yeddi ay içində iki ağır itki yaşamaq dəhşətdir..."

küçədə, redaksiyada məni görəndə, "məsələ sənin düşündüyün kimi deyil" deyib məni qınayırdı. Hər uğurunda ilk olaraq məni Aydın Dadaşov təbrik edib. Magistraturaya qəbul olanda da "təhsilini davam etdir" deyə çox inad göstərmişdi. Ancaq bu dəfə mən müəllimim sözünə baxmadım. Nəticədə peşmançılığını çəkdim də...

Onun yazdığı "Dramaturgiya", "Ekran dramaturgiyası", "Ssenari yaradıcılığı", "Ekran publisistikası", "Televiziya reklamları", "Televiziya reklamları demokratiya və bazar iqtisadiyyatı kontekstində", "Kinoşünaslıq", "Rejissorluğun üslub problemləri", "Müasir Azərbaycan dramaturgiyası" dərsləri, "İran kinosunun inkişaf təmayülləri" monoqrafiyalarını dərslərində istifadə edir və ondan çox yararlanırdıq. Bu gün də o kitablar mənim stolüstü kitablarımdandır.

"ATAM XƏSTƏ DEYİLDİ"

1975-ci ildən Cəfər Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında çalışmağa başlayan Aydın müəllimin onlarla filmin ərəşə gəlməsində əvəzsiz xidmətləri olub.

A.Dadaşov dünyasını dəyişən gün oğlu Orxan Dadaşzadə "Facebook" səhifəsində "Sən həmişə mənə deyirdin... möhkəm ol... Mən də oldum. Allah sənə rəhmət eləsin, Ata" - deyə bir status yazdı. Bu söz-

milə dəyişdi. Bax belə idi Aydın müəllim. Bütün müəllimlərim kimi onun da üzərində haqqı var. Müəllim, halal et haqqını".

Gənc rejissor Elvin Abdullayev yazır ki, onunla yenidən zəngləşibləmiş: "Təsəvvür edə bilməzsiniz ki, Azərbaycan incəsənəti kimi itirdi. O elə bir müəllim idi ki... Mən tələbə vaxtı öz dərslərimdən qaçıb, onun dərslərində oturmaq üçün tələsirdim. Ekran sənətini dibinə qədər izah edirdi. O danışanda, ağzıaçıq dinlədiyim müəllimlərimdən biri idi. Yüzlərlə elmi işin müəllifi. Xətrimi çox istəyirdi, dəstəkləyirdi. Azərbaycan kinoşünaslığının atası idi. Allah rəhmət etsin. Çox pis oldum, çox. Hələ ondan öyrənəcək çox şeyimiz var idi".

İctimai Televiziya və Radio Yayımaları Şirkətinin əməkdaşı Bəhruz Niftəliyev müəllimini itirdiyini belə ifadə edib: "Neçə saat keçib bu xəbəri eşitdiyimdən... İnanı bilmirəm və uzun müddət bəlkə də qəbul etməyəcəm. Sevimli müəllimim, bunu sizə heç yaraşdırmadım... Bir neçə gün öncə Attestasiya blankını təqdim edəndə, mənə müsbət rəyinizi elə coşğu ilə vermişdiniz ki, bütün kafedra eşitmişdi. İndi məni bu çətin yolda tək qoydunuz. Bu necə elmi rəhbərlik, bu necə müəllimlikdi. Xatirələrim o qədər çoxdur ki... və o qədər yaxşı tanıyırdım sizi, hələ də belə bir gediş etdiyinizi ağılıma gətirə bilmirəm. 6 il-

lik tələbəklik vaxtımda yeganə "4" -ü sizdən almışam və bu mənim üçün çox "əla"lardan yüksək qiymət oldu. Çünki Sizdən "5" almaq o qədər də asan məsələ deyildi. Amma buna da nail oldum. Sizin dissertantınız oldum və dönə-dönə "sən mənim ən yaxşı tələbəmsən" sözlərini eşitdim. Mən sizi bir müəllim kimi örnək göstərdiyim kimi, siz də məni tələbələrənizə nümunə çəkirmişsiniz. Birçə təsəllim var ki, elmi işimin ilk variantı ilə tanış olub müəyyən tövsiyələrinizi vermişiniz və indi onlarla məşğul oluram. Məsləhətlərinizin ömrü həyatınızdan uzun oldu, müəllimim. Qürurla deyirəm və həmişə də səsləndirəcəm... Mən Aydın Dadaşovun tələbəsiyəm. Sizdən öyrəndiklərim çoxdur və bu biliklər yolumda işıq olacaq. Tez-tez sual verirdiniz, müxtəlif təriflər barədə. Məsələn "xarakter nədir?" Mən də tez "ideyası uğrunda ölümə gedən" - cavabını verərdim. "Aferin" deyərdiniz. Axı sizin xarakterinizdə sözündən qaçmaq, dostunu yarı-yolda qoymaq yox idi. Axı siz həm də bir dost idiniz mənim üçün. Bilirsiniz, ən çox da mübahisələrimiz üçün darıxacam. Siz təkçə bir tələbə, alim yox, həm də bir vətəndaş yetişdirdiniz. Mənə verdiyiniz söz hələ də xatirəmdədir, sonuncu təbəssümünüz kimi".

Əslində ustadımızın ölümü hamımızı sarsıtdı. Hər zaman bizimlə zarafatlar edir, incidiyimizi görüb könlümüzü alırdı. Ancaq bu dəfəki "zarafat"ından sonra könlümüzü alan olmayacaq... Bir nağıl idi, bitdi. Yerini behişt olsun, ustad!

Xəyalə Reis

